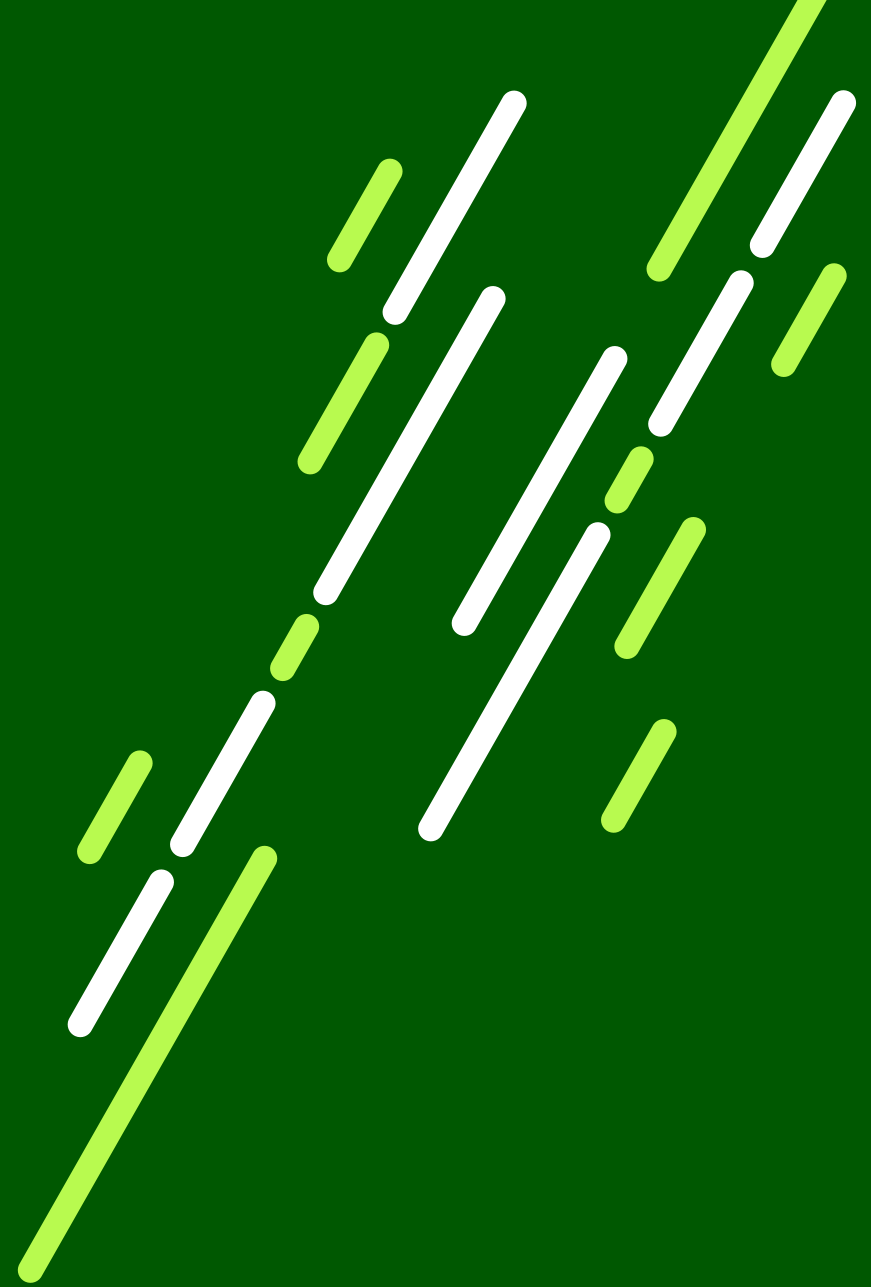

netum

MitViDi -hankkeen arviointikehikön ja mittausjärjestelyn selvityksen esittely

Aki Nordlund & Mikko Satama 20.9.2023

Esittelyt

Aki Nordlund

Management Consultant

- Monipuolinen ja laaja yli 25 vuoden kokemus liiketoiminnoista ja liiketoimintamalleista, johtotehtävistä, arvoverkostoista sekä ekosysteemeistä ICT-alalta.
- Kaksoissiirtymä, vastuullisuus ja kestävät liiketoiminnot lähellä sydäntä.

Mikko Satama

Yritysarkkitehti

- Yli 25 vuoden monipuolinen työkokemus ICT-alalta eri roolien kautta, joissa painopiste on enimmäkseen ollut tuote- ja sovelluskehityksessä.
- Palava into edistää asioita ketterästi ja viisaasti maalaisjärkeä hyödyntäen, jolloin lopputuotokset ovat tarkoituksenmukaisia, uudelleenkäytettäviä sekä resurssitehokkaita.

Netum – Viisas muutoksen tekijä

Kannattavasti kasvava IT-palvelutalo yli 20 vuoden kokemuksella vaativista IT-hankkeista

Netum on luotettava digipalvelukumppani, joka tarjoaa asiakkailleen sopivimmat ratkaisut ja sujuvimman arjen.

Autamme asiakkaitamme digitaalisen liiketoiminnan kehittämisessä suunnittelemalla ja toteuttamalla juuri heidän tarpeisiinsa sopivia ja kestäviä digiratkaisuja

– viisaasti, vastuullisesti ja turvallisesti.

TOIMINTA ALOITETTU

2000

LIKEVAIHTO 2022

29,1 M€

TYÖNTEKIJÖITÄ (09-2023)

430+

NPS

64

LISTATTU NASDAQ
HELSINGISSÄ (First North)

2021

Asiakkaitamme ja kumppaneitamme

Netum Sustainability

Vastuullista digimuutosta

- Tavoitteenamme on olla alan luotetuin kumppani ja auttaa asiakkaitamme digitaalisessa muutoksessa viisaasti, vastuullisesti ja turvallisesti.
- Roolimme toimijana on olla moderni ja skaalautuva palvelun tarjoaja.
- Toimintafilosofiaamme kuuluu uusien digitaalisten palvelujen kehittäminen siten, että yhdistämme käytössä olevat perinteiset tietotekniikkaratkaisut uusimpiin digitaalisiin sovelluksiin.
- Vihreät toimintamallit ovat meille strateginen valinta. Haluamme tulla tunnetuksi digitaalisten palveluiden vihreänä kehittäjänä ja edelläkävijänä Suomessa.
- Vihreän koodaamisen ja suunnittelun tavoitteena on rakentaa palveluja ja tuotteita vastuullisin menetelmin.

Lähtökohdat selvitykselle

- MitVidi-hankkeen tavoitteena on luoda mittareita kestävämpien ICT- hankintojen tukemiseen. Hankkeen painopiste tässä arvioinnissa on julkisissa hankinnoissa.
- Tässä selvityksessä keskitytään laadullisten ominaisuuksien edistyneen tason reflektointiin sekä tason järjestelmäarkkitehtuuriin arvioimalla pystyvätkö toimittajat vastaamaan arviointikehikon kriteereihin.
- Selvityksessä arvioidaan lisäksi, onko kuvauksen perusteella vastaavan tyyppisiä mittauksia toteuttaa sekä arvioida mittauksien järkevyyttä.

- Kohdejärjestelmänä Peppi
- Korkeakoulujen (YO & AMK) toiminnanohjausjärjestelmä opintojen ja opetuksen hallintaan
- Roolipohjainen käyttöliittymä (erilliset työpöytänäkymät opiskelijoille, opettajille, suunnittelijoille ja ylläpitäjille)
- Palvelukeskeinen Java-teknologialla toteutettu arkkitehtuuri
- Netum mukana käyttöönotoissa, ylläpidossa (sovellus ja infra) sekä sovelluskehityksessä
- <https://www.peppi-konsortio.fi/>

Arvointikehikko

Mittarikortit

Edistynyt taso: Laadulliset arkkitehtuuritason
ominaisuudet

Pystyvätkö toimittajat näihin vastaamaan?

2.1 Toimivat rajapinnat

Ohjelmiston rajapinnat ovat käytettäviä ja jatkuvia, ohjelmiston API on selkeästi dokumentoitu

Kohdejärjestelmän näkökulmasta

- ✓ Ohjelmiston palvelumoduulit on toteutettu REST- ja SOAP-rajapinnoilla ja julkaistu OSGi-rekisteriin
- ✓ Kehittäjille suunnattu dokumentaatio löytyy
- ✓ Käyttöliittymäkerros toteutettu Liferay-julkaisujärjestelmästä, jonka dokumentaatio kunnossa
- ✓ 3. osapuolien on mahdollista tehdä jatkokehitystä
- × Onko dokumentaatio riittävän selkeää ulkopuolisille ja tarvitseeko sen olla.
- × Java-riippuvuus

Huomiot ja havainnot vaatimuksesta

- ✓ Nykypäivänä pakollinen vaatimus
- ✓ Varsinainen mittarikortti avaa vaatimuksen hyvin
- × *"käytettäviä ja jatkuvia"*, *"selkeitä"* – saadaanko näitä mitattavimmiksi, jolloin vertailu helpottuisi
- × Mikäli rajapinta on hyvin dokumentoitu, mutta toteutustapa ei-standardi → hyvä vai huono?
- × Kumpi on vihreämpi: helposti laajennettava massiivinen palvelu vai tehokkaasti määrättyä asiaa hoitava ketterä palvelu, joista koostamalla saa laajemman toiminnallisuuden.

2.2 Ohjelmiston taaksepäin yhteensopivuus

Ohjelmisto on suoritettavissa vanhalla referenssijärjestelmällä

Kohdejärjestelmän näkökulmasta

- ✓ Yleensä minor-päivitykset pystytään ajamaan samassa palvelinympäristössä
- ✓ Referenssijärjestelmää ei määritelty
- ✓ Uusien toiminnallisuuksien lisääminen on yleensä tarkoittanut myös kasvavaa resurssitarvetta
- ✓ Liferay-alusta asettaa omat vaatimuksensa käyttöympäristölle
- ✓ "...resurssisyöppö ja optimoinnille on tarvetta"

Huomiot ja havainnot vaatimuksesta

- ✓ Tarkoituksena hyvä eli pidentää laitteistojen käyttöikä
- ✓ Toimii, mikäli ohjelmistoa ajetaan perinteisessä palvelinympäristössä
- ✓ Toimiiko, mikäli ohjelmistoa ajetaan pilvitoimittajien IaaS tai PaaS –palveluiden päällä
- ✓ Vasta itse mittarikortista selviää, että referenssijärjestelmällä tarkoitetaan laitteistoja (ja varusohjelmistoja ja käyttöjärjestelmiä) ☒ otsikointia voisi ehkä muuttaa

2.3 Tulevaisuuden ennakointi

Ohjelmiston data ja dataformaatit siirrettävissä toisiin ohjelmistoihin, ohjelmiston jatkuvuus ja pitkä elinikä

Kohdejärjestelmän näkökulmasta

- ✓ Palvelun rajapinnat ja toteutus on eriytetty toisistaan
- ✓ Jokaisella palvelulla on oma SQL schema
- ✓ Palveluiden tekemät SQL-kyselyt on suunniteltu tietokantariippumattomiksi
- ✓ Tietoja käsitellään vain rajapintojen kautta

- ✓ Tietokantayhteyksiin käytetään Spring JDBC -tekniikkaa

Huomiot ja havainnot vaatimuksesta

- ✓ Kun puhutaan vain tietovaraston siirrettävyydestä, vaatimus kuulosta järkevältä – mikäli tällä tarkoitetaan migraatiota esim. toiseen tietokantateknologiaan.

- ✓ Pitäisikö ”integroitavuudesta” muodostaa kokonaan oma vaatimuksensa helpommin arvioitavammalla kriteeristöllä (HUOM! Vahva linkitys 2.1 Toimivat rajapinnat)

2.4 Avoimuus

Läpinäkyvyys ja selkeys ohjelmiston lähdekoodissa, ohjelmistossa ja sen komponenteissa, ohjelmiston dokumentaatiossa ja käyttöehdoissa

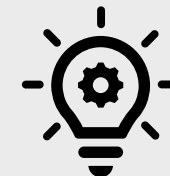
Kohdejärjestelmän näkökulmasta

- ✓ Pohjautuu avoimeen lähdekoodiin ja sovelluskomponentteihin
- ✓ Arkkitehtuuria evaluoidaan muihin saman toimialan toteutusprojekteihin
- ✓ Kehittämiskäytäntöjä ylläpidetään

- ✓ Dokumentaation selkeys – voi olla vaikea hahmottaa kokonaisuutta

Huomiot ja havainnot vaatimuksesta

- ✓ Mikäli läpinäkyvyydellä tarkoitetaan ohjelmiston tiekarttaa, vaatimus siltä osin selkeä.
- ✓ Tällä vaatimuksella voidaan taklata myös nykypäivälle hyvin tyypilliset "komponenttiketjutukset" eli komponenttien väliset riippuvuudet.

- ✓ Tästä ei löytynyt vielä tarkempaa mittarikorttia
- ✓ "läpinäkyvyys" ja "selkeys" voivat olla vaikeasti vertailtavia
- ✓ Huomioitava myös muu kuin ohjelmistokoodin dokumentaatio (kokonaisarkkitehtuuri)

2.5 Optimointi

Tuote sisältää tiedot, joilla vähentää sen resurssienkulutusta, ohjelmiston koodi ja muu toteutus on optimoitu resurssienkulutuksen minimoimiseksi, ohjelmiston toiminnot perustuvat käyttäjien todellisiin tarpeisiin.

Kohdejärjestelmän näkökulmasta

- ✓ -
- ✓ Sovellusvalvontaa (käytettävyys ja suorituskyky) ei tällä hetkellä ole käytössä

Huomiot ja havainnot vaatimuksesta

- ✓ Erittäin tärkeä vaatimus!
- ✓ Loppukäyttäjien todellisten tarpeiden tunnistaminen tärkeää jo ennen tarjouspyyntövaihetta (tilaajan vastuu)
- ✓ Sovellusvalvonnasta saadaan tärkeää lähtötietoa kehitystoimenpiteille sekä pystytään arvioimaan muutosten vaikutusta

- ✓ Yksittäinen käyttäjätesti ei ehkä ole riittävä vaan tarvitaan jatkuvaa seuranta ja valvontaa

Yhteenveto arvointikehikosta/reflektoinnista

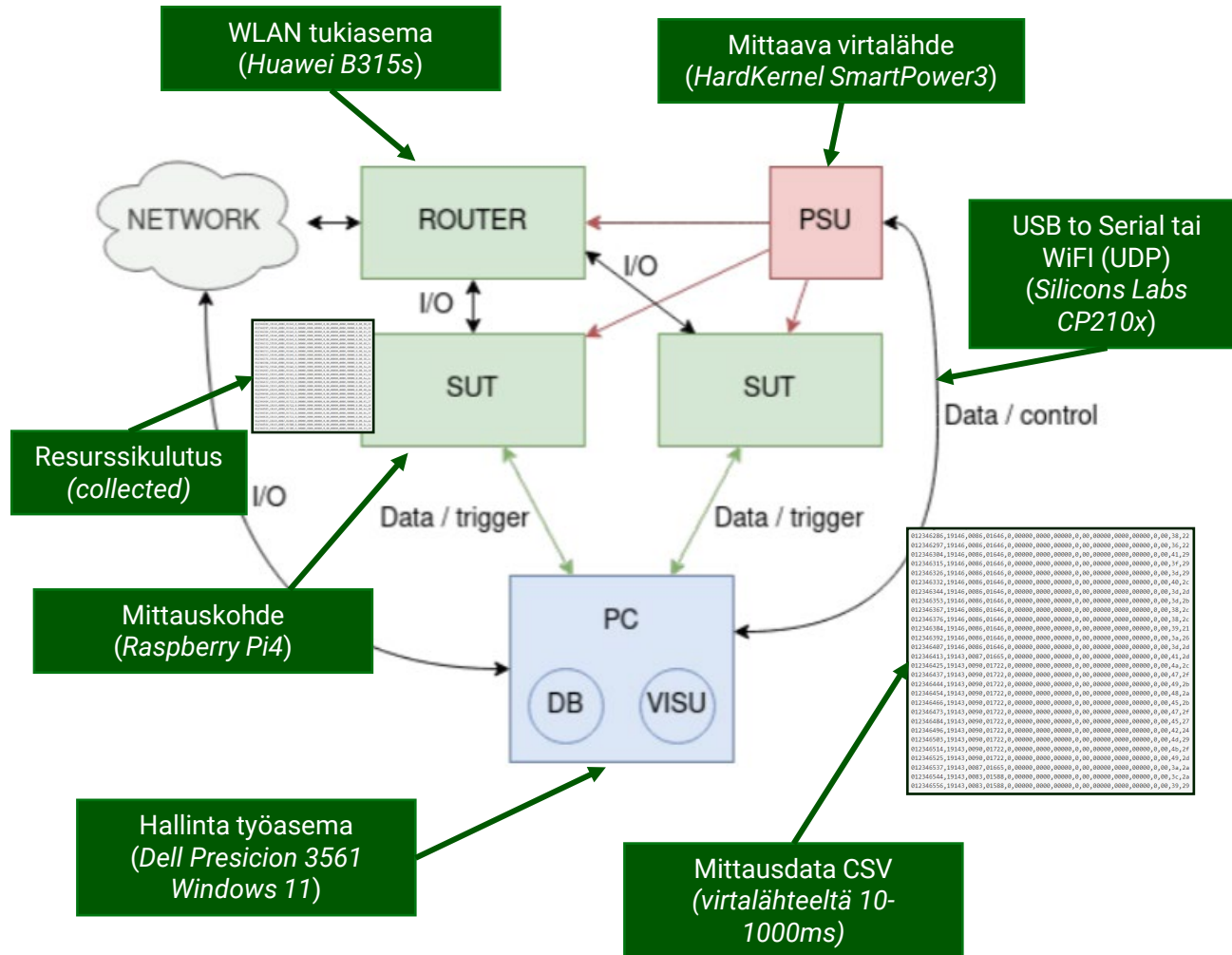
- Helpottaa tarjousvertailua
  - Pakottaa toimittajat ajattelemaan vihreästi
  - Vaatimukset tarkennettava riittävälle tasolle
  - Omat vaatimukset erityyppisille hankkeille?
-
- Heti käyttöön!

Mittausjärjestely - Matkalla huipputasolle

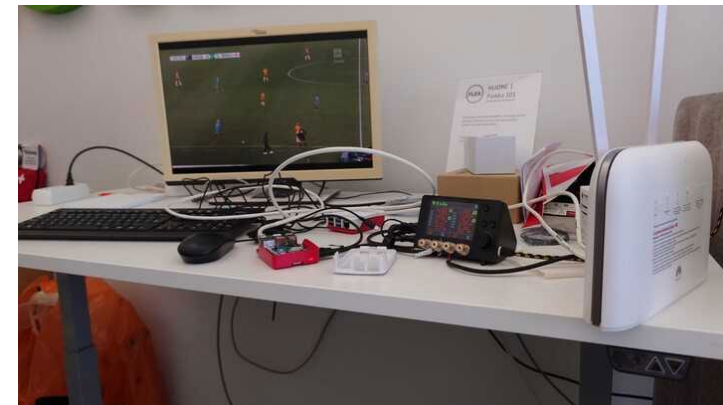
Toteutuskelpoisuus?
Onko järkeä vai ei?

Mittausjärjestely – kokoonpano ja prosessi

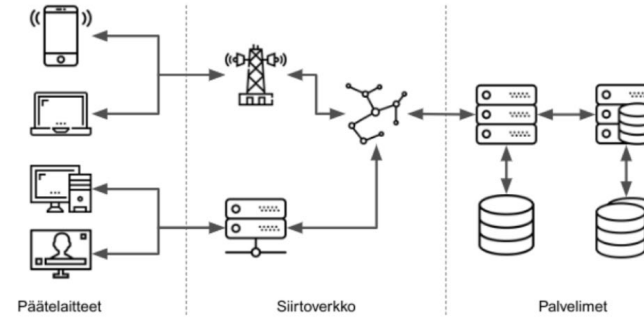
- SUT-laitteiden (Raspberry) virrankulutustiedot kerätään PSU (SmartPower3) laitteella
- SUT-laitteiden resurssikulutustiedot (prosessori- ja muistikuormitus) kerätään talteen
- Kerätyt tiedot analysoidaan ja raportoidaan työasemalla

Toteutus ja havainnot

Ei mennyt suunnitelmien mukaan

1. Laitteiston hankinta
2. Laboratorion pystytys
3. Virtamittarin toiminnan opettelu
4. Kohdejärjestelmän valinta
5. Mittausdatan kerääminen
  - "Linux, linux, linux ja linux..."
  - "Entäs jos kuitenkin Windows"
  - "Linux, linux, linux ja linux..."
  - ...
6. Henkinen luovuttaminen
7. Back-end virrankulutuksen mallintaminen

- ✓ Mittausjärjestely voisi olla toimiva, jos
  - Vakioitu laitteisto + linux image
  - Datan keruuscriptit valmiina (sis. kohdistuksen)
  - Myös back-end ja verkkoliikenne mukana
  - Raportointi näkymät valmiina
- ✓ Raspberry-laitteiston alhainen virrankulutus (~2-4W vs. Windows työasema ~10-100W)
- ✓ Toimii varmasti laitteiston virranmittauksessa
- ✓ Saadaanko yksittäinen käyttäjän toiminto selaimessa kohdistettua yksittäiseen virtapiikkiin

netum

Vaihde: 041 529 5555 | Myynti: myynti@netum.fi | Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@netum.fi | www.netum.fi

Helsinki | Tampere | Turku | Pori | Jyväskylä | Hämeenlinna | Kuopio | Oulu